

Filosofie en actualiteit

Laatste avond

Over de staat

- Verdonk
- Irak
- Obama
- Overheidsbemoeienis
- Consequentialisme
- Wat zijn drugs?

Verdonk

- "Regels zijn regels" is niet rechtvaardig
- Derrida: rechtvaardigheid is een regel toepassen alsof de rechter hem bij ieder geval zelf uitvond
- "Regels zijn regels" slaat vooral op anderen

Verdonk 2

- Hebben we al die regels wel nodig? → utilitarisme
- Onderwijs zonder maatschappelijk nut beperken → utilitarisme
- Maar: individualisme → wetten i.p.v. sociale conventies
- Wat is het nut van regels voor handen schudden en opstaan voor rechters?

Regels *

- Hoe minder regels, hoe beter?
- In hoeverre moet je mensen meer eigen verantwoordelijkheid geven?
 - Ene uiterste: dictatuur
 - Andere uiterste: anarchie
- Leidt eigen verantwoordelijkheid niet tot ongelijkheid?

Irak

- Gray: Irak niet te democratiseren naar westers model
 - Democratie → theocratie
 - Waarom zou een democratisch regime de controle over de olie afstaan?
- De strategie van de neocons (Machiavelli)
 - "Bush was te dom om te liegen"
 - "De oorlog was een succes"

Irak *

- Wanneer is militair ingrijpen in andere landen gerechtvaardigd?
- Moet de overheid volledige openheid betrachten?

Obama 1

- Reinhold Niebuhr, huisfilosoof van Obama en McCain:
 - Geen enkele samenleving mag zichzelf als model stellen
 - Zolang een oorlog niet is uitgebroken, kan hij worden vermeden

Obama 2

- Niebuhr: rechtvaardige oorlog
 - Dreiging van grote, blijvende schade
 - Aangericht kwaad niet groter dan bestreden kwaad
 - Alle andere mogelijkheden uitgeput
 - Kans op succes reëel

Obama 3

- Chomsky: Power to the people?
 - Verkiezingen zijn façade
 - Kiezers zijn hooguit kleine meerderheid
 - Keuze bepaald door "poppetjes"
 - Verkiezingen zijn als reclame

Obama 4

- Verlichting: de wereld is maakbaar
- WO II: keerzijde van de maakbaarheid
- Lyotard: einde van de grote verhalen
- Obama: vooruitgang

Obama *

- Moeten er regels komen voor echte democratie?
- In hoeverre maakbaar:
 - Rechtvaardige samenleving
 - Ontplooiingskansen voor iedereen
 - Wereld vrij van crises
 - Duurzaamheid

Overheidsbemoeienis

- De staat moet noodzakelijkerwijs betuttelen
- Maar tot hoever?
 - J.S. Mill: vrijheidsbeperking alleen voor eigen bescherming / voorkoming van schade aan anderen
 - Nock: moreel handelen alleen als ieder zijn eigen wet stelt (anarchisme)

Overheidsbemoeienis 2

- Enkel ouders verantwoordelijk voor kinderen
- Overheid moet excessen voorkomen
- James Rachels: eigen of ander geen verschil
 - Gangbare opvatting: Eigen kind eerst
 - Maar kind is geen moreel bezit
 - → ook anderen mogen kind opvoeden

Overheidsbemoeienis *

- Wat kan de staat niet wat het individu wel kan?
- Moeten de mogelijkheden tot ingrijpen van de staat aan banden worden gelegd?
- In hoeverre moet de moraal ongevoelig zijn voor context (gezin, familie, buurt, land, wereld)?

Consequentialisme

- Telelogie: handeling gerechtvaardigd door doel
- Utilitarisme: handeling gerechtvaardigd door nut
- Consequentialisme: handeling gerechtvaardigd door gevolgen

Consequentialisme 2

- Wat zijn goede consequenties?
- Gevolgen kunnen veranderen
 - PvdA: iedere arbeider een auto / autogebruik beperken vanwege klimaatprobleem
- Deontologie (Kant): handelingen zijn intrinsiek goed of slecht
 - Niet liegen tegen Nazi die vraagt naar onderduikers

Consequentialisme *

- Het doel heiligt de middelen?
- In hoeverre moet je je verantwoordelijk stellen voor gevolgen die je niet in de hand hebt?
- Stomme pech is eigen risico?
 - In hoeverre kun je met alle eventualiteiten rekening houden?

Wat zijn drugs?

- Derrida: niet-wetenschappelijk, niet-neutraal concept
- Drugsgebruiker sluit zich af van wereld
 - Geestestoestand verandert
 - Maatschappelijk functioneren bemoeilijkt
- Heeft een mens het recht zijn eigen realiteit te creëren?

Drugs

- Wat is het onderscheid tussen drugs en genotmiddelen?
 - Is qat een drug?
 - En cocabladeren?
- Welke rol speelt de geschiedenis?